

**FAUNISTICKÁ ODEZVA NA ZMĚNY V PRAŽSKÉ PÁŇVI
BĚHEM SPODNÍHO A STŘEDNÍHO ORDOVIKU**

P. Kraft¹ a J. Kraft[†]

¹ Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy v Praze, Ústav geologie a paleontologie,
Albertov 6, 128 43 Praha 2, kraft@natur.cuni.cz

Pražská pánev je staropaleozoický sedimentační prostor. Denudací relikty její výplně se nachází ve středoevropské oblasti a tvoří ji vulkanosedimentární horniny stáří tremadok až givet, které se usazovaly bez výrazných porušení v marinním prostředí. Vznik a iniciační stadia pánve jsou odrazem poútk otevření Rheického oceánu. Pražská pánev byla součástí systému riftových pánví na severním okraji peri-Gondwany. Její založení spadá do tremadoku. V arenigu a poútkem llanvirnu prošla hlavní fází diferenciace do podélných bloků, vytvoření systému halfgrabenů a rozšíření vulkanických elevací (Kraft et al. 2005).

Jedním z prostředků pro rekonstrukci stavby pražské pánve podle modelu riftových pánví je ověření hranic jednotlivých bloků, jejich vývoj a změny v čase. Vzhledem ke komplikované tektonické situaci, sporadickým geofyzikálním podkladům, bodovým údajům z hlubokých vrtů a nedostatečným odkryvům zůstávají hlavními kritérii pro vytvoření ucelenějšího obrazu sedimentologická a paleontologická data.

Tenické souvrství je bazální jednotkou ordoviku pražské pánve s transgresním charakterem. Charakter facií, sedimentární znaky a výskyty níže diverzifikované fauny s dominujícími linguliformními ramenonožci svědčí o relativně mlkovořdném marinním prostředí. Podle litologických znaků ani podle fosilií tenického souvrství nelze sledovat diferenciaci pánve na jednotlivé bloky. V období sedimentace tenického souvrství v tremadoku je diferenciace však spíše maskována nečetnými rozdíly v hrubozrnných sedimentech a chudé fauně. Lze však sledovat první indikace rozdílu ve výskytu fauny v jednotlivých oblastech pánve.

Klabavské souvrství. Pestrost této jednotky odráží vývoj a diferenciaci hlavních pánevních struktur doprovázené intenzivním vulkanizmem. V nejlépe odkryté jihozápadní části se vytváří několik z etelných podélných segmentů. Každý segment se vyznačuje odlišným faciálním vývojem. Segmenty jsou velmi úzké, jejich šířka se pohybuje od stovek metrů po maximum několika kilometrů. Jejich hranice a omezení jsou obvykle velmi ostrá. V centrálním segmentu, který je charakteristický velkými mocnostmi mýtských bídlic, lze sledovat i rozlehlé dílčí segmenty nižšího ádu. Tuto vnitřní segmentaci lze velmi dobře dokumentovat výskytem dendroidních graptolitů a změnami jejich tafonomických charakteristik. Nejhojnější výskyt velkých rabdosomů je v těsné blízkosti p vodních hbitů, které jako výrazné elevace poskytovaly vhodný substrát pro jejichycení dendroidů. Stupeň fragmentace rabdosomů pak obecně závisí na vzdálenosti od těchto hbitů. Graptoloidi se vyskytují v sedimentech hlubšího prostředí a jejich druhová distribuce odráží batymetrické trendy v pánvi.

Šárecké souvrství. Segmentaci pánve lze z etelně sledovat i ve spodních partiích šáreckého souvrství. Faciální pestrost bazální části souvrství postupně zaniká s postupující transgresí a prohlubováním sedimentačního prostoru. Také společně stva organismů prodala nápadnou změnu. Typy vázané na pevný substrát vrchol hbitů (např. dendroidi) ustupují a do prostoru dochovaného reliktu pánve pronikají prvky až cyclopygidní biofacie. Rozdíly v zachovaných ástech pánve se postupně smazávají.

V nadložních souvrstvích jsou pro detailní lezení pánve jen bodové sedimentologické a faunistické doklady, z čejmý je spíše celkový trend.

Podkování: Prezentace spojuje výsledky výzkumů, které byly provedeny za finanční podpory Grantové agentury Akademie věd České republiky v rámci projektu IAA304130601 a IAA3013406 a rovněž spolufinancování projektu MSM0021620855.

Kraft P., Lehnert O., Frýda J., Rajchl M. a Verner K. (2005): The development of the Prague Basin as a part of a rift-basin system at the southern margin of the Rheic Ocean. In: Freiwald A., Röhling H.-G., Löffler S.-B. (eds.) GeoErlangen 2005. System Earth – Biosphere Coupling Regional Geology of Central Europe, Program and Abstracts. Schriftenreihe der Deutschen Gesellschaft für Geowissenschaften, 39: 212.